

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Habacvc Propheta

Habakuk

Argentorati, 1526

VD16 B 3952

In hunc modum. Visio suo tempore ueniet, et libere ta[n]dem aget, nec uenire negliget. Sin differet aduentum, expecta illam, certissime ueniet, nec moras nectet. Qui uero aduersum hoc pugnabit, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-35974

In hoc modo Propheta laborat, & in id totus incūbit, ut certo & planè uideatur & legatur, atq; id uult, quom ait. Et explana, hoc est, clarum fiat, crasum, uisui & intellectui satis expositum. Quo significare uult. Quod, quemadmodum tabula manifeste certo & expresse uidetur & legitur, ceu ea, que à celeriter præteruolante cognoscatur, eadem ratione indubitatum esse debeat, uenturum esse Christum, perinde atq; Prophetarum tum uisiones, tum uerba de eo sentiunt & prædicant, ut non nimium à uastatione Hierosolymorum, suiq; captiuitate, quã à Rege Babylonis passuri sint, pauefiant.

In hunc modum. Visio suo tempore ueniet, et libere tãdem aget, nec uenire negliget. Sin differet aduentum, expecta illam, certissime ueniet, nec moras necet. Qui uero aduersum hoc pugnat, illius animæ nihil feliciter succedet. Iustus enim ex fide sua uitam ducit.

Vident textum, qui clarissime & apertissime in tabulam exaratus erat: id enim est, quod de uisione scribere debuit. Nos q; uidemus, quàm sint uerba consolationis plena, adeoq; promissiones, de futura omnium prophetiarum, in Christo, adimplerione. Quo simul fides in futurum Christum suffulta est, pr. euentumq; ne mendacij in prophetis suis arguatur Deus, tãquam promissio
sua nulla

ANNOTATIONES.

sua nulla sit. Nam & si Hierosolyma dirueretur, & Israhel captiuus abduceretur, Regnum tamē Iuda in uerbo Dei comprehensum permanebat, aderantq; prophete, qui populum sustentarent & inhortarentur ut statuto tempore, pœnam nō iniquo animo ferrent. Quod in nouissima Hierosolymorū deuastatiōe à Romanis facta Iudeis nō contigit, quia etiamsi uicē abacti sunt & extorres facti, nullus tamen eis Propheta est, qui eos consoletur & sustentet ad prædefinitum usq; tempus perferendi pœnam illam. Nec Regnum illorum in uerbum conclusum est, uerum omnino destitutum & prophetijs, & regijs personis. Quod in Babylonica uastatione non contingebat.

Dicit itaq; Prophetia siue Visio de futuro Christo & regno eius, non intercidit, etiamsi ad statutum usq; tempus desolemur. Ceterum adhuc fixa & inconstans similiter consistit, atq; de ea Prophetæ loquuti sūt. Definitum uero tēpus habet, quod nemo nouit, sed soli Deo a seruatum est. Quæ ubi suo tempore aduenierit, libere aget, nec fallit. Quod ego uerti, nō admittet quin ueniat. Hoc ipsum enim uult, ubi inquit, cam non fore mendacem aut falsam. Et liberam illam actionem nihil aliud pulat, q̄ quod Psal. 11. qui eodem uerbo utitur, dum inquit. Erigam salutare, quod libere in ea re aget. Quod totum ualet. Vbi completæ de Christo prophetiæ fuerint, libere tum prodibit & erumpet, quod iam delitescit, ut in uniuerso terrarum orbe de eo prædicetur,

prædicetur, & undique de eo uerba fiant, ut & nemo impedire possit, etiamsi ipsæ inferorum portæ sese opponant. Hæc enim natura est Hebræe huius uocis, iaphæah, ut significet, libero ore proferre sermonem, ac aperte & confidenter quapiam de re dicere, nullius habito respectu, perinde ut Lucas de Paulo, Apolline, & alijs scribit, quod cum alacritate & confidentia libere de Christo loquebantur.

Post hæc infirmos adhortatur Habacuc, qui egre promissioni huic fidem faciunt. Audimus quidem, possent dicere, suo eum tempore uenturum, At quando tandem tempus illud aderit? Nimum certe comperendatur, perpetuo suspensi animos tenemur, dum dicitur nobis, ut & Esaias. 28. ait. Expecta modo, expecta modicum hic, & rursus modicum. Hic præcipitur, & illic rursus præcipitur. Ecquando tamen somel fiet? Video equidem, ubi diu audiuerimus & expectauerimus, quod tandem interimus & uastamur. Ad hæc, idq; genus similia uerba (qualia non pauca ab incredulis aut in fide imbecillioribus, audire Prophetas necessum est) Habacuc nunc respondet dicens. Esto & si moram aliquanto neccat, expecta illum, certissime ueniet, nec diu aduentum suum differet. Porro intra tales promissiones & admonitiones minatur etiam ut nullam non uiam inquiret, in fide eos erigendi & seruandi. Nec enim plures uie reperiri possunt, quæ ad fidei confirmationem faciant, quàm tria super hæc
tabulant

ANNOTATIONES.

tabulam scripta, quæ sunt, promittere, hortari, minari. Quæ si non iuuant, nihil aliud proderit. Minari non inepto sanè ordine postremum est, promittere uero primum. Nam ubi bona promissa fuerint, & subinde obsecrationes & adhortationes, dimittendus deus est, quisquis permanere noluerit, & ultimæ ualedictionis loco minæ intentandæ sunt. uti ad immorigeros dei consuetum est. Agedum institutum tuum exequere, inuenies tandem optime, quid feceris. Atq; hæc est uera, diuina genuinaq; docendi ratio. Quæ tria Christus etiã cum Apostolis, item ut Moses & omnes Prophetæ, obseruauit.

Minæ uero sunt hæc. Qui uero repugnauerit illi, eius animæ nihil prosperi obueniet. Hebræa uox uophla, quam Latini contentionem & pertinaciam uocant, nos renisum dicimus, ut peruicaces uerbo Dei sese opponunt, neque cuiusquam dicto obaudiunt. Quales D. Paulus ad Romano. 2. contentiosos appellat, dum inquit. Qui contentiosi sunt, nec ueritati obtemperant, obtemperant autem iniquitati. &c.

Quibus æque nobis eos indicat, quos Habacuc uoce Uphla hic intelligit, Semper aliquid offendunt, quo uerbo Dei occurrant, ut omnino credere eos non oporteat, Exosa profecto gens cui neque promissiones, nec admonitiones, nec minæ curæ sunt. Iam quid inde illis lucelli emergat non reticet Habacuc. Nihil, inquiens, fortunati animæ eius obueniet. Quibus & Isaia

minatur.

minatur. Nisi credideritis, non permanebitis. Et Mo-
se in plerisque locis, nullam illis prosperam fortunam in-
terminatur, si Deo non obedierint, uti & contigit, &
nunquam non accidit, Christo ipso confirmante, Qui
non crediderit, condemnabitur. Quomodo enim illi
pro animi sententia res succedere possunt, qui cum
Deo bellum gerit, nec fidelem, nec ueracem illum re-
putans? Nigrum Thita (quod aunt) præfigit Deo,
& illi rursum à Deo Thita præfigitur. Quod si pau-
xillum temporis bene habeat, maius illi malum est. de-
teriorq; damnatio.

Postremo, Tabule Scripturam, principe dicto
concludit Habacuc. Nam iustus ex fide sua uiuit.
Hoc est, si quis iustus esse & uiuere uelit, peropus
est, ut promissionibus credat. Sic ratum & fir-
mum est, nec aliud hic requiritur. Econtrario Im-
pius in incredulitate sua moritur, Ita hoc loco si per-
manere & conseruari uobis animo sedet necessari-
um est, ut Scripturæ Tabulæ fidem habeatis, nem-
pe, quod CHRISTVS uenturus sit tandem
unâ cum regno suo, qui uos errore non sinat inuol-
ui, ut in speciem longe secus uos respiciat res, quom-
deuastamini. Hec enim insita uerbi Dei indoles est,
ut altiora & impertinentiora præ se ferat, quam uni-
uersi uel sensus, uel ratio capere, & omnis experi-
entia sentire, queant. Videtis & sentitis regni ue-
stri desolationem, unde uobis per fidem ultra quam
sentitis

ANNOTATIONES

sentitis penetrandum est, & certos uos esse in media
desolatione oportet, quod regnum uestrum tum uen-
turum, tum magnifice restaurandum sit. Non ob-
scure hic uidere licet, quam Prophetæ fidem in
CHRISTVM prædicarint & æque urserint,
atque nos in Nouo Testamento. Et quanta fiducia
Habacuc omnia omnium opera damnare audeat, u-
nique fidei uitam imputare. Nam simpliciter ait, In-
credulo nihil fortunati accidet. Sine itaque orare ho-
minem, & adusque mortem operando sese macera-
re, opera enim eius hic prorsum iudicata sunt, quod
nullius ualoris, nullarum uirium sint, nec debeant
etiam iuuare. Nā iustus, absque operibus, sua fide ui-
tam transiget.

Diuus Paulus hunc locum Roman. 2. proprie ad-
ducit. Est enim cōmunis sententia de omnibus Dei elo-
quijs, quod illis sit habenda fides, siue in principio, si-
ue in medio, siue in fine seculi dicantur. Quemadmo-
dum Epist. ad Hebr. eos. 11. numerosa fidei exempla à
condito usque mundo recenset, ac ad omnes scripturæ
locos, hunc etiam peculiariter recitat. quem Habacuc
pro confirmatione scripturæ in tabula aduocat, Pau-
lus, ad habendam Euangelio fidem acerfit. Mose Ge-
nesis. 15. alijs uerbis eandem planè sententiam habet,
ubi inquit. Credidit Abraham Deo, & id reputatum
est illi pro iusticia, Quid aliud hoc sonat, quam Abra-
ham ex fide sua, iusti in morem uixit? Quod Iudaica-

rum obiectionum caussa dico, quarum aliqui studiosi, Paulum, ut sunt prudentes, iudicare uolunt, quasi ini- que, & uiolenter Habacucum acer siuerit in testem, et potius torserit Paulus ad suam mētem, quandoquidem illic de tabula sua, non de Euangelio loquatur Habacuc, tametsi & hæc de Euangelio, tabula item differat, licet futuro suo tempore, Paulus uero non de tabula, sed de presenti Euangelio disputet. Attamen adhuc idem est Euangelion tam quod futurū erat, quā quod nunc exhibitum est, et passim hodie uernat, quemadmodum idem Christus heri, hodie & in secula. Hebr. e. 13. Nisi quod alia ratione annunciantur, ante & post aduentum suum, in eo uero nihil situm est. Aeq; enim eadem fides & idem spiritus est, qui in eum credit.

Id uero subtilius est, ubi nugantur q; D. Paulus non proprie interpretatus sit Habacucū. Caussantur enim de fide nihil eum loqui, ceterum de Veritate, quom dicat. Iustus in Emuna sua uiuit. Emuna autem ueritas est. Veritatem autem & fidem non esse idem. Respon- deo. Non eo inficias, Hebr. eis Emeth & Emuna non omnino dissimilia sunt, quom & utrumq; ab una ra- dice, quæ est Amen, exurgat: Quare dum Emeth ue- ritatem significat & Emuna ueritas erit, sicut Græca & Latina Biblia ex Hebr. eo transferunt. Atqui er- ror est Paulus aliter, & recte, Emuna fidem reddi- dit. Nam & si Emuna uel Hebr. eis ueritatem signifi- cet (quod tamen nunquam demonstrabunt) Scriptu-
re fides

ANNOTATIONES.

re frequentissimus tamen undique usus cogit, quod Emeth ita ueritatem significet, quemadmodum bonus uir uerax & fidus est, qui factu uerbum suum exequitur. Emuna uero eam ueritatem denotet quam quis = que in corde suo secum gerit, qua alterius tum fidei, tum ueritati adheret. Vnde Emunim sunt ij, qui fidunt & credunt, aut sibi ipsis renunciant, & alterius ueritati se sociant. Psalm. 31. Dominus custodit Emunim, hoc est, eos, qui sibi fidunt & credunt. Admitto ego, si quis contentiosior uelit esse, ut sensum in animo quo alij ceu fido & ueraci adheret, & illi se credit, ueritatem, aut quocumque uelit nomine uocet. Paulus & nos ipsi eiusmodi mentem secus appellare nescimus quam fidem, & qui sic animati sunt, fideles sunt & credunt. Inde enim & ueraces, id est, candidi, fidi & pij homines fiunt. Sic Deus aliàs in Scriptura Deus Emeth nuncupatur, ut Psalm. 30. aliàs Deus Emuna, ut Deuteronomij. 32. utrumque enim suum est, & ueritas eius, & nostra fides. Verum de hoc nunc satis.

CAPVT TERTIVM.

Atqui uinum arrogantem uirum decipit, ut subsistere non possit, qui dilatat animam suam, ueluti infernus.

F 3 & per